

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniversalis Historiæ Ecclesiasticæ Medvlla

Pareus, Daniel

Francofurti, 1633

Hæretici Præcipvui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64973)

Infinitem esset, enumerare omnes Doctores Ecclesiasticos. Sufficit, nos indicasse præcipuos, quorum monumenta extant. Fuerunt & post illa tempora, licet minus celebres, nonnulli Episcopi non indocti: sed post Augustini tempora, & eius discipulos, valde cœpit cum Romano Imperio declinare puritas doctrinæ. Ideo qui infra sequentur, non eodem loco haberi debent, quo primi illi & vetustiores Patres.

HÆRETICI PRÆCIPVI.

Arius, natione Lybs, seu Afer, Presbyter Alexandrinus, appetebat Episcopatum Ecclesiæ Alexandrinæ. Cum vero cerneret, Alexandrum sibi præferri, impatientia repulsæ, & æmulatione inflammatus, pessimam suam hæresin excudit, sub Constantino Magno Imperatore; quibus temporibus Ecclesia Christi ab externis hostibus, & teterrima tyrannorum laniena respirare cœpit. Ad Concilium Nicænum vocatus, ibique damnatus, aliquandiu iussu Constantini Magni Imperatoris exulauit. Sed pœnitentiæ simulatione, & rechneris Eusebii Nicomediensis aulici Episcopi perditissimi, ab eodem restitutus & reuocatus, quum in Constantinopolitanam Ecclesiam, inuito & renitente Alexandro, illius sedis Episcopo, admitendus esset, ex iussu Imp. pœna illi grauissima diuinitus inflicta est. Aluum enim exoneraturus, in publicas latrinas secessit, in quas viscera misere fœdeque ipse sua, tanquam alter Iudas,

in tot;

in torminibus deiecit, Anno Domini 336. Eius interitus antecessit excessum Constantini Magni vnus anni spacio. Floruit hæc hæresis plusquam 80. annos publicè in Ecclesia recepta, & totum fere Orientem atque Occidentem peruagata est. Ariani quoque longe retrius & durius Orthodoxos persecuti sunt, quam vlli vnquam Pagani fecerant. Ac vix vlla hæresium omnium plus detrimenti attulit, quam Ariana, quæ ipsos Christianos Imperatores in Christianam Ecclesiam, tanquam in viscera sua sæuire, coegit. Etsi vero Theodosii vtriusque, Arcadii, Martiani, Iustiniani, pietate & diligentia, non leuiter lues Ariana repressa est; tamen extirpari semina blasphemiarum & dissidiorum ita non potuerunt, quin totius Orientis Ecclesiæ in factiones perpetuas scinderentur, ac inter se tantisper digladiarentur, dum vniuersos, certaminum sæuitia & acerbitate fessos, tandem Mahumetismus iusto Dei iudicio opprimeret.

Coluthianorum hæresis cœpit sub Constantino Magno, quo tempore Arianus furor. Videtur maxime in Ægypto viguisse, quæ huiusmodi corruptelarum, quemadmodum & serpentum, feracissima regio semper fuit. Non diu tamen perstitit, quia à retriori & immaniori blasphemia, scilicet Ariana, statim absorpta fuit.

Donatistæ primum in extremis pene Africae Occidentalis finibus, & Numidia se continebant: caput tamen & ipsi postea exeruerunt, & venena sua latissime sparserunt. Ortum vero

est hoc malum sub Constantino Magno, & Syluestro Episcopo Romano, circa annum à Christo passo 298. etiam ante Sardicense Concilium. In Africa vero regione (vt dixi) primum inualuit hæc pestis, & Carthagine præsertim. Primus author huius sectæ Donatus fuit ex Numidia oriundus. Nam cum ad Carthaginensem Episcopatum aspiraret, eaque spe, electo sibi que prælato Cæciliano, excidisset: eum perfidiæ atque abiurati nominis fideiq; Christianæ apud Ecclesiam accusauit, quod in persecutione, quæ sub Maximino acciderat, sacros Codices hostibus fidei & idololatriæ Christianos persequentibus comburendos tradidisset, de quo ipso ab eodem omnes alii Episcopi, qui Cæcilianum Episcopum ordinarant, accusati sunt; sed omnes falso, vt causæ euentus tera-
 apud iudices actæ docuit. Itaque nec Cæcilianum pro Episcopo, nec eius cætum pro vera Dei Ecclesia se agnoscere posse prædicabat; quæ perfidis & traditoribus sacrorum Codicum hominibus constaret, neque satis pura & immaculata ipsius iudicio esset. Atqui ipse & Donatistarum cætus totus scatebat vulnerib⁹, & sanie non tantum erroris impurissimi, sed etiam improborum morum: vt docet sæpissime Augustinus. Collegit igitur sibi priuatim Ecclesiam homo ambitiosus, & schisma Carthagine fecit, cætumq; suum solum esse sanctâ illam Ecclesiam, quam crederemus, contendit. Quod etsi primû irrisum est, & facillime à plerisq; re-
 futatû, Concilioq; Carthag. collecto damnatû, per-

peruicacia tamen indomitaque istorum audacia defensum est, ex quo cœpit esse manifesta hæresis, tamque valida & potens euasit breui tempore, vt multos fautores haberet, tum viros, tum mulieres. Erupit igitur longius hoc venenum, nec se solius Carthaginis mœnibus coercuit, sed ita totam Africam peruasit, & infecit, vt multæ ciuitates, eæque totæ hac peste tabescerent, & corriperentur. Vnde facti insolentes illi vim in Africa Orthodoxis inferebant, donec aduersus eos missus ab Honorio Imperatore Dulcitus Tribunus militum eorum vim & iniuriam in Christianos compescuit. Nec totius Africæ regno contenti homines periuri & contumaces, in alias & transmarinas regiones traiecerunt, quas labefactarunt. Diu vero perstitit hæc hæresis, quando etiam Tiberii II. Imperatoris Constantinopolitani ætate vixit, & Gregorius Magnus de sui sæculi Episcopis & Magistratibus conqueritur, quod magna eorum culpa & negligentia fieret, vt hic tam grauis error & pestilens, tamen in Ecclesia latius serperet, & diutius obtineret. Postea tamen iugulata est hæc hæresis, atque conquieuerat, nisi miseri & insani Anabaptistæ eam ab inferis hoc nostro seculo reuocassent.

Archonticorum hæresis cœpit sub Constantio Imperatore, fuitque vltima Valentinianorū fax, & postremus partus. Ex quo apparet, Valentinianos, si tempus ortus & interitus eorum spectemus, pene per annos ducentos in Ecclesiam Dei grassatos esse. Author huius pestis fuit

Petrus quidam Anachoreta & monachus Palæstinus, cuius veneno tota Armenia imbuta est, vna cum Palæstina. Duravit etiam hoc malum aliquandiu in illis locis, in quibus etiam ia plures sectas se dissecuit, & diuisit.

Photinus tetrum Samosatæni errorem renouauit. Hæc hæresis à Photino Photiniana, à **M.** Marcello Marcelliana; & à Lucio Episcopo, Luciana quoque dicta est. Fuit autem tempore prior Marcellus, Ancyrae Episcopus, Photini præceptor. Vixit sub Constantino Magno. Quum vero Asterio Ariano respondere vellet, more stultorum, qui dum vitant vitia in contraria currunt, incidit in Samosatensismum. Itaque primum Hierosolymitana; deinde Constantinopolitana Synodo damnatus, iustusque librum suum comburere, non paruit: Vnde Episcopatu abdicatus est, eidem tamen postea Sardicensi Concilio restitutus; quod se suumque scriptum nunquam intellectum fuisse diceret.

Marcello successit Photinus ipsius discipulus, acerbior Marcello, & obstinatio. Hic ex minore Galatia ortus, primum Ancyranæ Ecclesiæ presbyter fuit, post autem Sirmii, in Pannonia, Episcopus. Cœpit hæc hæresis isto Photinianorum nomine innotescere, etiam ante Nicænam Synodum, sed tamen quia nondum inualuerat, collocatur prima illius origo sub Constantino Imper. & Liberio Episcopo Romano: cuius scintillæ Sirmii primum accensæ in Asiam, & reliquas orbis regiones magna incendia postea pepererunt.

Itaque

Itaque latissime statim sparsus est hic error, cuius immani foetore offensus Patres Orthodoxi, Sirmium conuenerunt, ibique eum communibus sententiis damnarunt, Photino ipso audito, & à Basilio Ancyrae Episcopo erroris conuicto. Tamen ad Imperatorem prouocauit, apud quem neque causam suam probare, neque obtinere potuit. Itaque Sardicensi Synodo iterum damnatus, & ab Arianis ipsis explosus est, & ut blasphemus reiectus. Tam teret nimirum & grauis habitus est vel solus istius errores odor, ut ne ab haereticis quidem ipsis sustineri posset. Certe in constitutione Iustiniani lib. I. Codicis inter capitales fidei Christianae hostes Photiniani enumerantur.

Perstitit tamen haec immanis blasphemia aliquandiu; quando quidem Lucius quidam eam retinuisse & defendisse dicitur. Unde Luciani Photiniani coniungi solent, tanquam eorum successores & discipuli. Fuit autem Lucius non tam Arianus, quam Samosatensis, ab Arianis tamen in locum Georgii Orthodoxi, quem pepulerant, Alexandriae Episcopus constitutus: qui mortuo Athanasio, illo sui seculi lumine, tam atrociter in Ecclesiam ipsam, cui praerat, saeuit, ut primum toti populo inuisus euaserit: deinde quum in eadem saeuitia pergeret, lapidibus pene obrutus, demum Alexandria expulsus & eiectus, summo totius Ecclesiae gaudio; Samosata translatus est, vel potius ipse profectus, illic errorem suum consimilem veteribus Samosatensi repositis propagauit.

Qua

Quæ omnia sub Valente, Imperatore Ariano, & Syricio Episcopo Romano, contigerunt. Hæresis ea ne nunc quidem sopita est, sed à quibusdam reuocata turbat in Ecclesia Dei multos.

Pelagiani innotuerunt sub Theodosio iunioris Imperatore, & Innocentio I. Episcopo Romano, circa annū à Christo passo 382. Ortusunt à Pelagio Britone, Monacho, Banchoresin Cambria, siue Wallia: qui prius *Morgan* (h. e. veteri Britannorum, siue Cambrorum lingua *Pelagus*) dictus fuit: postea ad exteros profectus nomen suum mutauit. Ad quam mutationem alludit Augustinus lib. i. de gratia Christi contra Pelagium cap. 45. *Quid eo pelago vult mergi Pelagius: unde per petram liberatus est Petrus?* Is igitur virus suum primum sparsit in Palæstina, regione Syriae, sed ibi Concilio propterea congregato damnatus, & quædam reuocare se simulans, Romam venit, vbi epistola apud Innocentium se suamque doctrinam purgare conatus est. Inde in Angliam profectus, vbi que veneni sui afflatum, & semina nocentissima reliquit, quæ breui tempore ita pullularunt, vt totū Christianum orbem occuparent, & inficerent miserè. Denique tam alte huius erroris radices hæserunt, vt ne hodierno quidem tempore extirpari plane possint. Damnatus tamen est hic error quatuor Synodis, Palæstina, Carthaginensi II. *Milevitana, & Arausiaca.*

Nestorius, Episcopus Constantinopolitanus, dogma suum spargere cœpit, anno Christi 430. sub Theodosio iunioris Imperatore. *Damnatus.*

natus est in Synodo Ephesina, & in exilium pulsus, vbi teterrimam mortem obiit, putrescentibus cunctis eius membris, maxime vero lingua, qua ad Dei contumeliam abusus erat, anno Domini 434. Nullum tetriorem, aut fœdiorem errorem, neque pestilentius vllum venenum Nestoriana peste Satan in Ecclesiam vnquam induxit: ex qua postea Eutychniana secuta est, deinde Mahumetana.

Eutyches, Archimandrita Constantinopolitanus, hæresim impurissimam cōdidit, sub Martiano Imp. & Leone I. Pontifice Romano: quæ velut immanis hydra innumeras postea alias peperit, & Ecclesiæ pestem, fideique Christianæ internecionem in Oriente tandem prorsus attulit. Fuerunt enim duæ istæ hæreses, Nestorianismus & Eutychnianismus, tempore ad Mahumetismum constituendum postremæ: quæ ipsas pietatis reliquias erroris teterrimi veneno iugularunt, & funestissimis exequiis sepelierunt.

CONCILIA, SIVE Synodi.

Concilium Nicænum, vt primum, & Generale antiquissimum, ita optimum & augustissimum est. Causa huius Concilii congregandi sanctissima fuit, ad vindicandam nimirum Christi diuinitatem, & Arium, omnium hæreticorum Principem, damnandum. Interfuerunt Episcopi 318. quasi erepti ex flammis superiorum persecutionum, viri & doctrina, & vita cōmenda-